

mullon frustis, hellurei

TIRKISTELIJÄ!

Turha joukko
(Les Frustrés)
tekijä: Claire Bretécher
kääntäjä: Soile Kaukoranta
tekstaaaja: Raimo Aaltonen (ei mainittu kirjassa)
kustantaja: Kirjayhtymä, 1980.
69 sivua, mustavalkoinen
hinta: 30 mk

Vihdoinkin! Vuodesta toiseen on meille yritetty uskotella, että sarjakuva on vain keino pitää lapset loitolla hyvästä kirjallisuudesta, mutta nyt tulee Turha joukko ja avaa 80-luvun "vaikeilla", "aikuisten" sarjakuvilla.

Turha joukko (turhautuneet = les frustrés) on tuttu jo vuosia Helsingin Sanomissa pyörineenä epämurkavan terävänä sarjakuvana. Turha joukko (nimen esikuva on ollut elokuva Hurja joukko?) piikittelee toisaalta itseään edistyksellisinä pitäviä "intellektuelleja" ja toisaalta kaikkia kuolevaisia, joiden ajatuksissa ja teoissa tekopyhyys ja asenteellisuus ovat vallalla. Eli sarjan kohteena olemme tavalla tai toisella me kaikki. Sarja on ollut Hesarissa hyvin suosittu, johtuisikohan se siitä, että totuudenpuhujia ei enää vihattaisi vai siitä, että sarjassa voi niin helposti nauraa myös naapureilleen ja ystävilleen?

Claire Bretécher on maailman parhaimpia ja arvostetuimpia naispuolisia sarjakuvantekijöitä. Kotimaassaan Ranskassa hän on ollut mukana luomassa uutta, aikuisille suunnattua sarjakuvalehdistöä. Vaikka Bretécher tekee tälläkin hetkellä muitakin sarjakuvia, niin Turha joukko on hänen pääsarjansa ja juuri se loi hänen maailmanmaineensa.

Bretécher'n pelkistetty, huolimattoman näköinen viivankäyttö on piristävää kaikkien loppunhiottujen sarjojen rinnalla. Kuitenkin hänen sarjansa on täynnä pieniä yksityiskohtia, joiden havaitseminen on "huolimattomaan" piirroksen totuudelle vaikeata.

Kirjayhtymää voi onnitella kulttuuriteosta, kun se on kustantanut tämän tärkeän sarjakuva-albumin. Kustantajalta saatujen tietojen mukaan Turhan joukon myynti on hivenen ylittänyt odotukset. (Vaikka sitä ei ole mainostettu juuri missään.) Ilouutinen on myös tieto siitä, että ensi vuoden maaliskuussa ilmestyy toinen Turha joukko -albumi.

Turhasta joukosta ei juuri mitään sanaa löydä. Suomenoksen on Soile Kaukoranta tehnyt kerrassaan loistavasti. Varsinaisessa pähkinässä 1. Frustration Blues -nimisessä viisisäkeisessä blueslaulussa hän on ylittänyt riman ehkäpä kaikkein upeimmin. Joku ranskalainen chansonnalaja oli pyytänyt Bretécher'ltä paria bluestekstiä ja toinen näistä on yltänyt tähän albumiin. Kukaan suomalainen lauluntaitaja uskaltautuisi ottamaan tämän kappaleen ohjelmistoonsa?

Mutta miksi kaikki taitajat eivät saa heille kuuluvaa kunniaa? Turhan joukon kruunaa sen erinomainen tekstaus, mutta albumista ei löydy tekstaaajan nimeä. Miksi? Tekstaaaja on taiteilija siinä missä muutkin käsityöläiset, vaikka hänen työnsä usein huomataankin vasta silloin kun se on huonoa. Oikaistakoon tässä kustantajan vääräys. Tekstaus on alan taitajan Raimo Aaltonen käsialaa.

Loppuhuomautus:

Ei Turha joukko aivan ensimmäinen vain aikuisille tarkoitettu sarjakuva-albumi ole. Viisi vuotta sitten julkaisi Otava kaksi erinomaista sarjakuvaa: Wolinski ja Pichardin Pauletten ja Guido Crepaxin Mielettömän talon. Sarjakuvan avarasta fantasiamaailmasta kiinnostuneet aikuiset saattavat löytää näitä kirjoja ainakin divareista ja mahdollisesti myös kustantajan omasta kirjakaupasta. Tutustukaa!

Juhani Tolvanen

